

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România” (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A PATRA

Hotărârea

din 21 iunie 2016

**În cauza Tato Marinho Dos Santos Costa Alves Dos Santos și Figueiredo
împotriva Portugaliei**

(Cererile nr. 9023/13 și 78077/13)

Strasbourg

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Tato Marinho dos Santos Costa Alves dos Santos și Figueiredo împotriva Portugaliei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din András Sajó, președinte, Vincent A. De Gaetano, Nona Tsotsoria, Paulo Pinto de Albuquerque, Krzysztof Wojtyczek, Egidijus Kūris, Gabriele Kucsko-Stadlmayer, judecători, și Marialena Tsirli, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 24 mai 2016,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererile nr. 9023/13 și 78077/13, îndreptate împotriva Republicii Portugheze, prin care două resortisante ale acestui stat, doamnele Sofia Tato Marinho dos Santos Costa Alves dos Santos și Maria da Luz Figueiredo („reclamantele”), au sesizat Curtea la 9 ianuarie 2013 și, respectiv, la 5 decembrie 2013 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Reclamantele au fost reprezentate de R. S. Alves și A. G. Pereira, avocați în Lisabona. Guvernul portughez („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul său, doamna F. da Graça Carvalho, procuror general adjunct.

3. Reclamantele denunță lipsa de echitate a procedurilor disciplinare îndreptate împotriva lor. Prima reclamantă se plânge că durata examinării cauzei de către Curtea Supremă de Justiție a fost insuficientă, în special din cauza faptului că nu a fost posibilă modificarea, prin intermediul unei căi de atac, a modului de stabilire a faptelor de către Consiliul Superior al Magistraturii. A doua reclamantă se plânge de lipsa de independență și de imparțialitate a completului Curții Supreme de Justiție, având în vedere că judecătorii care îl compuneau aveau, de asemenea, atribuții în materie disciplinară în cadrul CSM.

4. La 16 februarie 2015, plângerile privind lipsa accesului la o instanță (cererea nr. 9023/13) și lipsa de imparțialitate a Secției Contencios din cadrul Curții Supreme de Justiție (cererea nr. 78077/13) au fost comunicate Guvernului, iar cererea nr. 78077/13 a fost declarată inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere, în conformitate cu art. 54 § 3 din Regulamentul Curții.

I. Circumstanțele speței

5. Prima reclamantă s-a născut în 1975 și are domiciliul în Loures.
6. A doua reclamantă s-a născut în 1963 și are domiciliul în Lisabona.

A. Cererea nr. 9023/13

7. La 6 iulie 2010, Consiliul Superior al Magistraturii (*Conselho Superior da Magistratura*), denumit în continuare „CSM”, a decis începerea unei proceduri disciplinare față de prima reclamantă, la momentul respectiv judecător în cadrul Tribunalului pentru Litigii de Muncă din Lisabona.

8. La 8 noiembrie 2010, judecătorul din cadrul curții de apel însărcinat cu instrumentarea cauzei a formulat acuzațiile față de reclamantă, căreia i se imputa neîndeplinirea îndatoririlor sale de acțiune în scopul interesului general și lipsa de zel, acțiune care putea conduce la o sancțiune care mergea de la avertisment până la revocare.

9. La 13 decembrie 2010, aceasta a prezentat memoriul său în apărare.

10. La 20 septembrie 2011, plenul CSM a aplicat reclamantei o sancțiune disciplinară de 25 de zile-amendă, corespunzătoare unui număr de 25 de zile de salariu, pentru neîndeplinirea atribuțiilor de urmărire a interesului general și de zel.

11. Prin decizia din 20 septembrie 2011, plenul CSM a considerat că reclamanta nu și-a îndeplinit atribuția de a stabili termene de judecată cât mai scurte pentru dosarele repartizate și că îi lipsea productivitatea.

12. La 31 octombrie 2011, reclamanta a formulat recurs în fața Secției Contencios din cadrul Curții Supreme de Justiție (*Secção do Contencioso do Supremo Tribunal de Justiça*), contestând sancțiunea disciplinară aplicată. În memoriul de recurs, reclamanta a invocat competența deplină a Curții Supreme de Justiție, solicitând reexaminarea faptelor care fuseseră considerate stabilite. În memoriu, reclamanta a arătat că CSM nu a apreciat în mod corespunzător toate împrejurările și documentele depuse de aceasta, subliniind în special:

- că numărul ședințelor, pretins ținute de reclamantă, reținut de CSM în decizia de sancționare era în mod vădit eronat, aceasta prezidând un număr superior de ședințe;
- că numărul hotărârilor redactate de reclamantă, reținut de CSM, era, de asemenea, inferior productivității reale a reclamantei.

13. Prin hotărârea din 5 iulie 2012, Curtea Supremă de Justiție a respins în unanimitate recursul reclamantei. S-a reținut că reexaminarea faptelor nu era de competența sa, misiunea instanței supreme limitându-se la a cerceta dacă decizia CSM era viciată de o motivare contradictorie sau arbitrară. Analizând motivul întemeiat pe neexaminarea documentelor transmise de reclamantă, Curtea Supremă de Justiție s-a pronunțat că acest motiv nu pune în discuție caracterul suficient al probelor, ci faptul că reclamanta a contestat doar aprecierea și stabilirea probelor de către CSM. La o dată neprecizată, autoritățile au procedat la executarea sancțiunii disciplinare față de prima reclamantă.

14. În părțile sale relevante, hotărârea Curții Supreme de Justiție din 5 iulie 2012 este formulată după cum urmează:

„Mai întâi, trebuie să se constate că respectiva competență de apreciere a stabilirii faptelor care aparține acestei instanțe se limitează la examinarea *viciilor* cu privire la fapte. Aceasta nu poate reexamina probele pentru a pronunța un nou verdict asupra faptelor.

Mai exact: este de competența Curții Supreme nu formularea unei noi hotărâri privind aprecierea probelor, ci doar aprecierea validității și a legalității probelor, pe de o parte, și a caracterului rezonabil și a coerenței faptelor stabilite, pe de altă parte. În acest domeniu, îi revine așadar sarcina de a examina contradicțiile, insuficiența probelor, erorile vădite în examinarea acesteia. Curtea Supremă se poate pronunța doar asupra erorilor de fapt. Ea nu poate, reiterăm acest lucru, să reexamineze o probă obținută pentru a fundamenta o hotărâre autonomă în această privință.

În acest caz, este vorba de teza adoptată constant de această secție.

[...]

Din faptele prezentate de reclamantă reiese că aceasta se opune aprecierii probelor [de către CSM], or această apreciere nu intră în sfera controlului realizat de Curtea Supremă. Aceasta nu invocă aspectele contradictorii sau incoerențele în stabilirea faptelor. Se constată pur și simplu dezacordul reclamantei în privința stabilirii faptelor reale. Dar și dezacordul împotriva neaprecierii altor fapte care, în opinia acesteia, necesitau examinarea de către CSM, în special cele invocate de apărare.

În concluzie, ceea ce contestă reclamanta în realitate este aprecierea faptelor [de către CSM]. Cu toate acestea, reiterăm că această apreciere nu este supusă controlului [Curții Supreme de Justiție].

[...]

Curtea Supremă are competențele pentru a aprecia respectarea principiului proporționalității [de către CSM], care este încălcat atunci când sancțiunea se dovedește inadecvată sau excesivă în raport cu faptele stabilite.

[...]"

B. Cererea nr. 78077/13

15. Prin hotărârea din 7 iunie 2011, plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aplicat celei de a doua reclamante, la momentul respectiv judecător în cadrul Tribunalului pentru Litigii de Muncă din Lisabona, o sancțiune disciplinară de 50 de zile-amendă, pentru neîndeplinirea îndatoririlor de urmărire a interesului general, de zel, de loialitate și de informare.

16. La o dată neprecizată, a doua reclamantă a formulat recurs împotriva acestei hotărâri în fața Secției Contencios din cadrul Curții Supreme de Justiție, contestând faptele considerate a fi stabilite. Aceasta a contestat, în special, stabilirea faptelor de către CSM privind rata sa de productivitate. Prin intermediul documentelor statistice, a doua reclamantă a subliniat că această instanță disciplinară nu a luat în considerare faptul că anumite secții ale Tribunalului pentru Litigii de Muncă din Lisabona fuseseră închise prin lege și, în consecință, reclamanta și alți judecători din cadrul acestei instanțe erau surmenați, fiindu-le astfel afectată rata de productivitate. În plus, a invocat neconstituționalitatea art. 168 alin. (1) din Legea nr. 21/85 din 30 iulie 1985 privind statutul magistraților judicari pe motiv că art. 212 alin. (3) din Constituție impune atribuirea instanțelor administrative competența de a se pronunța asupra raporturilor administrative. A doua reclamantă a susținut, în special, că atribuirea către Curtea Supremă de Justiție a competenței de a soluționa contestațiile împotriva deciziilor CSM pune în discuție dreptul său de acces la o instanță imparțială, având în vedere că judecătorii din cadrul Curții Supreme de Justiție erau ei înșiși supuși jurisdicției disciplinare a CSM.

17. La 15 decembrie 2011, Secția Contencios din cadrul Curții Supreme de Justiție a confirmat decizia din 7 iunie 2011. S-a reținut că numirea judecătorilor care compuneau Secția Contencios din cadrul Curții Supreme de Justiție respecta criteriile obiective stabilite de lege. S-a apreciat că art. 212 alin. (3) din Constituție nu impune sesizarea instanțelor administrative pentru orice litigiu având ca obiect un raport administrativ [de respingere a excepției de neconstituționalitate a art. 168 alin. (1) din Legea privind statutul magistraților judicari]. În cele din urmă, a considerat că Secția Contencios din cadrul Curții Supreme de Justiție nu putea reexamina faptele stabilite în primă instanță.

18. În ceea ce privește reexaminarea faptelor cauzei stabilite de CSM, hotărârea din 15 decembrie 2011 este formulată după cum urmează:

„[...] [N]u este de competența Secției Contencios din cadrul Curții Supreme de Justiție să examineze criteriile cantitative și calitative referitoare la hotărâri tehnice discreționare, legate de modul special de organizare, de funcționare și de gestionare intern al [CSM], precum caracterul adecvat, volumul de muncă, productivitatea sau cerințele concrete de performanță cantitativă ale [reclamantei] [...].”

[...]

„În ceea ce privește refuzul depunerii la dosarul privind datele statistice ale Direcției Generale de Administrare a Justiției [...], faptele descrise în acuzațiile formulate [...], privind productivitatea [reclamantei] [...], au avut loc între 1 septembrie 2006 și 31 decembrie 2009, iar nu 12 aprilie 2010 [...].

Or, [reclamanta] dorea să pună în discuție datele statistice oficiale, care decurgeau pe de altă parte din prelucrarea informatică [datele justiției] [...]

Prin urmare, refuzul de a solicita Direcției Generale de Administrare a Justiției să depună elementele solicitate de [reclamantă] nu a reprezentat o omisiune a unui act important pentru apărare, de natură a lipsi de validitate prezenta procedură disciplinară.”

19. La o dată neprecizată, în fața Tribunalului Constituțional, reclamanta a invocat neconstituționalitatea art. 168 alin. (1) și (2) din Legea nr. 21/85 din 30 iulie 1985 privind statutul magistraților judicari.

20. La 12 iunie 2013, Tribunalul Constituțional a respins excepția ridicată. Instanța constituțională a arătat că legiuitorul putea, în anumite condiții, să supună soluționării litigiilor având ca obiect raporturi administrative unor instanțe care nu erau administrative. S-a apreciat că faptul că judecătorii care compuneau Secția Contencios din cadrul Curții Supreme de Justiție sunt supuși autorității disciplinare a CSM nu pune în discuție imparțialitatea acestora. Pe de o parte, acești judecători nu trebuie să urmeze sfaturile CSM, pe de altă parte, numirea lor se face de către președintele Curții Supreme de Justiție (și al CSM) având în vedere vechimea lor în cadrul secțiilor

Curtii Supreme de Justiție. La o dată neprecizată, autoritățile au procedat la executarea sancțiunii disciplinare față de reclamantă.

Partea relevantă a hotărârii din 12 iunie 2013, făcând trimitere la hotărârea nr. 277/11 a Tribunalului Constituțional, este formulată după cum urmează:

„[...]”

Faptul că judecătorii care compun Secția Contencios din cadrul Curtii Supreme de Justiție, la soluționarea recursurilor formulate împotriva deciziilor Consiliului Superior al Magistraturii, în special sub aspect disciplinar, sunt supuși coordonării și regulilor acestui organ nu poate fi considerat a fi, din punct de vedere obiectiv, un factor de natură a influența deciziile lor în acest tip de cauze.

Raporturile dintre acest organ și judecători nu sunt raporturi de subordonare, judecătorii bucurându-se nu doar de independență în raport cu alte puteri ale statului, ci și de «independență internă», coordonarea și regulile în materie de disciplină fiind atribuite CSM în temeiul dispozițiilor abstracte stabilite în prealabil.

Prin urmare, circumstanța că decizia atacată este pronunțată de CSM nu poate oferi garanții asupra posibilității că judecătorii respectivi soluționează cauzele disciplinare în afara oricărei influențe străine legii și justiției.

Faptul că acești judecători, cu excepția vicepreședintelui Secției Contencios din cadrul Curtii Supreme de Justiție, sunt desemnați de președinte nu pune în discuție imparțialitatea lor, deoarece desemnarea se face de către președinte în temeiul unui criteriu obiectiv și obligatoriu prin lege: trebuie să fie desemnat un judecător din fiecare dintre cele patru secții [ale Curtii Supreme de Justiție] în funcție de vechimea acestora. Judecătorii desemnați sunt judecătorii cu cea mai mare vechime în fiecare dintre aceste secții.

Președintele Curtii Supreme de Justiție și, în consecință, al Consiliului Superior al Magistraturii, nu realizează o selecție, după placul său, a judecătorilor care compun această secție, condițiile care reglementează desemnarea acestora fiind stabilite în lege fără nicio marjă de apreciere. De asemenea, imparțialitatea acestor judecători față de Consiliul Superior al Magistraturii și de președintele acestuia nu ar trebui să ridice nicio îndoielă.

Având în vedere considerațiile precedente, conferirea de atribuții unei secții a Curtii Supreme de Justiție pentru a soluționa recursurile formulate împotriva deciziilor CSM, în special în materie de disciplină, nu încalcă principiile constituționale invocate de [reclamantă], în special dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale [...] de către o instanță imparțială.”

21. Tribunalul Constituțional a considerat, de asemenea, că principiul prezumției de nevinovăție era valabil în general în domeniul disciplinar, dar că garanțiile maxime ale apărării nu erau aplicabile în procedurile disciplinare.

II. Dreptul și practica interne relevante

22. Constituția stabilește compunerea Consiliului Superior al Magistraturii, din care fac parte douăzeci și șapte de membri, după cum urmează:

Art. 218

„1. Consiliul Superior al Magistraturii, aflat sub președinția Președintelui Curtii Supreme de Justiție, este compus din membrii următori:

- a) doi numiți de Președintele Republicii;
- b) șapte aleși de Adunarea Republicii;
- c) șapte aleși de judecătorii [...]”

Regulamentul (*Regimento*) Adunării Republicii nr. 1/2007 din 20 august 2007 este formulat după cum urmează în partea sa relevantă:

Art. 257

„Adunarea Republicii audiază candidații pentru următoarele posturi [...] a căror numire intră în competența sa:

[...]”

- e) șapte membri ai Consiliului Superior al Magistraturii”.

Regulamentul Consiliului Superior al Magistraturii, publicat la 27 aprilie 1993 în Jurnalul Oficial (*Diário da República*), este formulat după cum urmează în partea sa relevantă:

Art. 12

„1. Deliberările au loc cu majoritatea voturilor, în prezența majorității numărului legal de membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, președintele dispunând de un vot decisiv.

[...]”

23. Dispozițiile relevante ale Legii nr. 21/85 din 30 iulie 1985 privind statutul magistraților judiciari (*Estatuto dos Magistrados Judiciais*) sunt formulate după cum urmează:

Art. 85

„(1) Magistraților le pot fi aplicate următoarele sancțiuni disciplinare:

- (a) avertismentul;
- (b) amenda;
- (c) mutarea disciplinară;
- (d) suspendarea din funcție;
- (e) inactivitatea;
- (f) pensionarea anticipată;
- (g) revocarea.”

Art. 87

„Amenda este stabilită în raport cu un număr de zile, între 5 și 90 de zile.”

Art. 92

„Pedeapsa amenzii se aplică în cazul situațiilor de neglijență sau de dezinteres pentru îndeplinirea îndatoririlor inerente funcției.”

Art. 102

„Amenda aplicată prin reținerea din salariul magistratului a sumei corespunzătoare numărului de zile aplicate.”

Art. 110

„[...]”

2. [...] [P]rocedura disciplinară este scrisă și nu depinde de nicio formalitate, cu excepția ședinței în care persoana cercetată disciplinar are posibilitatea să se apere.”

Art. 111

„Declanșarea procedurii disciplinare față de judecători intră în sarcina Consiliului Superior al Magistraturii.”

Art. 113

„1. Procedura disciplinară este confidențială până la pronunțarea deciziei definitive [...]”

2. La cererea motivată a persoanei cercetate disciplinar, [CSM] îi poate pune la dispoziție copii ale înscrisurilor din dosar cu condiția ca acestea să fie utile apărării intereselor legitime.”

Art. 115

„[...]”

(2) [Judecătorul] de instrucție poate respinge o cerere de audiere a martorilor [...] dacă apreciază că probele prezentate sunt suficiente.”

Art. 120

„Pe durata termenului acordat pentru prezentarea apărării, persoana cercetată disciplinar și apărătorul său numit din oficiu sau ales pot consulta dosarul la sediul [CSM].”

Art. 131

„Sunt aplicabile, cu titlu subsidiar, normele care reglementează statutul funcționarilor [...], precum și Codul penal, Codul de procedură penală [...]”

Art. 137

„1. Consiliul Superior al Magistraturii este prezidat de președintele Curții Supreme de Justiție și este compus din membrii următori:

- a) doi desemnați de Președintele Republicii;
- b) șapte aleși de Parlament;
- c) șapte aleși dintre și de către magistrați.

2. Postul de membru al Consiliului Superior al Magistraturii nu poate fi refuzat de judecători.”

Art. 138

„1. Vicepreședintele Consiliului Superior al Magistraturii este judecătorul menționat la alin. (2) al art. 141 și își exercită funcțiile cu normă întreagă.

[...]”

Art. 141

„1. Alegerea membrilor menționați la art. 137 alin. (2) lit. (c) se realizează pornind de la listele întocmite pentru minim 20 de votanți.

Listele includ un supleant în raport cu fiecare candidat efectiv, fiind obligatoriu ca fiecare listă să includă un judecător din cadrul Curții Supreme de Justiție, doi judecători din cadrul curții de apel și un judecător din fiecare district judiciar.
[...]"

Art. 153

„1. Președintele Consiliului Superior al Magistraturii are următoarele sarcini:
a) reprezintă Consiliul;
b) exercită funcțiile delegate de Consiliu, cu posibilitatea sub-delegării către președintele adjunct;
c) primește jurământul din partea președintelui adjunct, al inspectorilor judiciari și ai secretarului;
d) conduce și coordonează serviciile de inspecție;
e) elaborează, la propunerea secretarului, circulare;
f) exercită alte funcții atribuite prin lege.
2. Președintele poate delega vicepreședintelui competența de a primi jurământul inspectorilor judiciari și al secretarului, precum și competențele prevăzute la lit. d) și e).”

Art. 168

„1. Împotriva deciziilor Consiliului Superior al Magistraturii se poate exercita recurs în fața Curții Supreme de Justiție.
2. Pentru examinarea recursului menționat la alineatul precedent, Curtea Supremă de Justiție se întrunește într-un complet compus din cei mai vechi vicepreședinți ai săi, care dispun de un vot decisiv, și dintr-un judecător din fiecare dintre secțiile sale, fiecare numit anual și succesiv având în vedere vechimea sa.
[...]
5. Motivele de recurs sunt cele prevăzute de lege pentru a contesta actele Guvernului.”

Art. 178

„Normele care reglementează acțiunile în contencios formulate în fața Curții Administrative Supreme sunt aplicabile în subsidiar.”

24. Art. 3 alin. (2) din Legea nr. 58/2008 din 9 septembrie 2008 de reglementare a disciplinei funcționarilor prevede:

„[...]
2. Îndatoririle generale ale funcționarilor sunt:
a) urmărirea interesului general;
[...]
d) informarea;
e) demonstrarea sârguinței;
[...]
g) loialitatea;
[...].”

25. Recursul prin care se contestă decizia Consiliului Superior al Magistraturii în fața Secției Contencios din cadrul Curții Supreme de Justiție are ca obiect anularea deciziei CSM. În hotărârea din 15 decembrie 2011, Secția Contencios din cadrul Curții Supreme de Justiție a considerat că această cale de atac reprezintă o „acțiune administrativă specială” (*ação administrativa especial*) prin care persoana interesată a solicitat anularea, declararea nulității sau a inexistenței juridice a actului administrativ atacat. Completul s-a pronunțat după cum urmează:

„[...]
Garanțiile judiciare ale drepturilor cetățenilor în temeiul art. 268 alin. (4) din Constituție care implică anularea actului administrativ ce le cauzează un prejudiciu, indiferent de forma acestuia, trebuie să fie conform art. 3 din Codul de procedură în fața instanțelor administrative și fiscale, potrivit căruia «în vederea respectării principiului separării puterilor, instanțele administrative controlează compatibilitatea acțiunii administrației cu dispozițiile și principiile juridice care sunt obligatorii pentru aceasta, iar nu în funcție de o apreciere a oportunității».

Pe de altă parte, această nouă dispoziție reprezintă o extindere a competențelor instanțelor administrative în raport cu legislația precedentă, dar, pe de altă parte, deplina jurisdicție nou conferită nu trebuie să ne facă să uităm de limitările inerente apărării puterilor discreționare ale administrației. Or, atribuțiile CSM nu intră în sfera controlului instanței atunci când [organul disciplinar] se pronunță asupra unei conduite pretins incompatibile cu obligația de diligență a unui magistrat.

Dintr-o altă perspectivă, care conduce totuși la același rezultat, instanța de recurs trebuie, în temeiul unei legalități în sens larg, să controleze respectarea art. 266 alin. (2) din Constituție, în temeiul căruia administrația trebuie să își exercite atribuțiile cu respectarea, printre altele, a principiului proporționalității, care constituie în termeni simpli o interdicție privind excesul (*proibição do excesso*).”

Prin hotărârea din 21 martie 2013, Curtea Supremă de Justiție s-a pronunțat după cum urmează asupra naturii controlului exercitat asupra deciziilor CSM în materie disciplinară:

„Caracterul suficient al probelor și stabilirea faptelor care motivează o decizie de sancționare în cadrul unei proceduri disciplinare poate face obiectul unei acțiuni în contencios [...].

Cu toate acestea, controlul caracterului suficient al probelor nu constituie, în cadrul unei acțiuni în contencios, o reexaminare a acestora, ci o apreciere a caracterului [eventual] rezonabil și a coerenței raportului dintre, pe de o parte, faptele pe care entitatea administrativă le-a stabilit și, pe de altă parte, probele la baza hotărârii pronunțate [...].

Curtea Supremă de Justiție nu procedează la verificarea examinării sau a aprecierii probelor. Aceasta se limitează, în cadrul unui demers de legalitate, la aprecierea regularității indicării, a modului de coroborare și de strângere a probelor. [...]

Îi revine exclusiv sarcina, având în vedere probele reținute la dosar, să aprecieze caracterul rezonabil al hotărârii pronunțate și de a verifica dacă entitatea administrativă a examinat faptele prezentate de acuzare și faptele susținute de apărare, motivând corespunzător această hotărâre.

[...]"

III. Documentele internaționale relevante

26. Principiile fundamentale privind independența magistraturii, adoptate la al Șaptelea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea infracțiunilor și tratamentul infractorilor care a avut loc la Milano între 26 august și 6 septembrie 1985, confirmate de Adunarea Generală prin rezoluțiile 40/32 din 29 noiembrie 1985 și 40/146 din 13 decembrie 1985 sunt formulate astfel în părțile relevante:

„[...]

Măsurile disciplinare, suspendarea și destituirea

17. Orice acuzație sau plângere îndreptată împotriva unui judecător aflat în exercitarea funcțiilor sale judiciare și profesionale trebuie soluționată cu celeritate și în mod echitabil, în cadrul unei proceduri corespunzătoare. Judecătorul are dreptul de a răspunde, cauza sa trebuie să fie soluționată echitabil. Faza inițială a cauzei trebuie să fie confidențială, cu excepția cazului în care judecătorul solicită contrariul.

[...]

19. În cadrul oricărei proceduri disciplinare, de suspendare sau de destituire, deciziile sunt luate în funcție de normele stabilite în materia conduitei magistraților.

20. Dispoziții corespunzătoare trebuie să fie adoptate pentru ca un organ independent să aibă competența de a verifica deciziile pronunțate în materie disciplinară, de suspendare sau de destituire. Acest principiu poate să nu fie aplicat în cazul deciziilor pronunțate de o instanță supremă sau de o putere legislativă în cadrul unei proceduri cvasi-judiciare.”

27. Carta Europeană privind statutul judecătorului [Direcția Afaceri Juridice a Consiliului Europei, 8-10 iulie 1998, DAJ/DOC (98)23], în cuprinsul fragmentelor relevante, capitolul 5 intitulat „Responsabilitatea”, este formulată după cum urmează:

„5.1. Neîndeplinirea de către un judecător a uneia dintre îndatoririle expres definite de statut nu poate fi sancționată decât în baza deciziei, ca urmare a propunerii, a recomandării sau cu acordul unei jurisdicții sau al unei instanțe compuse din cel puțin jumătate din judecătorii aleși, în cadrul unei proceduri cu caracter contradictoriu la care judecătorul cercetat disciplinar poate beneficia de asistența unui apărător. Categoriile de sancțiuni care pot fi aplicate sunt prevăzute în statut, iar aplicarea acestora este supusă principiului proporționalității. Decizia unei autorități executive, a unei jurisdicții sau a unei instanțe la care se face referire mai sus, prin care se pronunță o sancțiune este susceptibilă de atac în fața unei instanțe superioare cu caracter jurisdicțional.”

28. Comisia de la Veneția, în Raportul privind independența sistemului judiciar – Partea I: Independența judecătorilor, 12-13 martie 2010 [CDL-AD (2010) 004] a adoptat următoarea concluzie:

„[...]

6. Consiliile magistraturii sau jurisdicțiile disciplinare ar trebui să joace un rol determinant în procedurile disciplinare. Ar trebui să fie posibilă declararea apelului împotriva deciziilor instanțelor disciplinare.

[...]"

29. Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului Miniștrilor către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile (adoptată de Comitetul Miniștrilor în 17 noiembrie 2010, la cea de-a 1098-a întâlnire a delegaților miniștrilor), este formulată după cum urmează în părțile sale relevante:

Capitolul IV – Consiliul judiciar

26. Consiliile judiciare sunt organisme independente, stabilite prin lege sau prin Constituție, care să garanteze independența puterii judecătorești și a judecătorilor individual și care să promoveze astfel funcționarea eficientă a sistemului judiciar.

28. Consiliile judiciare trebuie să demonstreze cel mai înalt grad de transparență față de judecători și societate, prin dezvoltarea unor proceduri prestabilite și prin decizii motivate.

Capitolul VII – Îndatoriri și responsabilități

[...]

Responsabilitate și proceduri disciplinare

[...]

69. Procedurile disciplinare pot fi demarate în cazul în care judecătorii nu reușesc să își îndeplinească obligațiile într-o manieră eficientă și adecvată. Aceste proceduri ar trebui să fie efectuate de către o autoritate independentă sau o instanță judecătorească, cu toate garanțiile unui proces echitabil și care să îi asigure judecătorului dreptul de a contesta decizia și sancțiunea. Sancțiunile disciplinare trebuie să fie proporționale cu abaterea comisă.

[...]"

ÎN DREPT

I. Cu privire la conexarea cererilor

30. Având în vedere similaritatea de fapt și de drept a cererilor, Curtea decide să le conexeze în temeiul art. 42 § 1 din Regulament.

II. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 § 1 din Convenție

31. Reclamantele pretind că instanțele interne le-au încălcat dreptul la reexaminarea faptelor stabilite de Consiliul Superior al Magistraturii și, respectiv, dreptul la pronunțarea unei hotărâri de către o instanță independentă și imparțială, astfel cum prevede art. 6 § 1 din Convenție, formulat astfel:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public [...] a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa”.

A. Cu privire la admisibilitate

1. Argumentele părților

32. Guvernul contestă aplicabilitatea art. 6 § 1 din Convenție atât pe latură civilă, cât și penală.

33. În ceea ce privește aplicabilitatea laturii civile a acestei dispoziții, subliniază că obiectul speței constituie o sancțiune disciplinară reprezentată de o amendă corespunzătoare cu 25 de zile fără plată în privința primei reclamante și de 50 de zile fără plată în privința celei de a doua reclamante, pentru încălcarea îndatoririlor prevăzute de Statutul judecătorilor. În speță, nu a fost niciodată periclitată posibilitatea reclamantelor de a continua exercitarea activității lor profesionale întrucât jurisdicțiile nu au avut în vedere niciodată sancțiunea revocării reclamantelor. Sancțiunea aplicată reclamantelor este a doua cea mai puțin severă, fiind aplicabilă în cazuri de neglijență sau de lipsă de interes pentru îndeplinirea îndatoririlor specifice funcției. Din punctul de vedere al Guvernului, reiese că miza cauzei nu o constituie un drept cu caracter civil.

34. În ceea ce privește aplicabilitatea laturii penale a art. 6 § 1, Guvernul evidențiază că, în speță, sancțiunea aplicată fiecăreia dintre reclamante era o sancțiune disciplinară clasică în raport cu încălcarea de către judecători a îndatoririlor referitoare la diligența profesională a acestora. Guvernul concluzionează că art. 6 § 1 din Convenție nu se poate aplica în speță.

35. Mai întâi, prima reclamantă susține că aplicarea unei amenzi în speță pentru pretinsa neglijență sau lipsă de interes pentru îndeplinirea îndatoririlor specifice funcției pune în discuție reputația și demnitatea profesionale ale unui judecător, ceea ce reprezintă un drept cu caracter civil. Apoi, subliniază că existența unei sancțiuni disciplinare a amenzii în istoricul său poate constitui o piedică în calea avansării sale în carieră.

36. A doua reclamantă consideră că aplicarea unei amenzi ca urmare a pretinsei încălcări a îndatoririlor sale profesionale în calitate de judecător reprezintă o sancțiune gravă care pune în discuție demnitatea sa profesională.

37. Astfel, reclamantele concluzionează că art. 6 § 1 din Convenție este aplicabil în speță pe latura sa civilă.

2. Motivarea Curții

a) Cu privire la aplicarea laturii civile a art. 6 § 1

38. Mai întâi, în ceea ce privește aplicabilitatea art. 6 în cazul prezentei proceduri judiciare, Curtea reamintește că această dispoziție se aplică pe latură civilă „contestațiilor” referitoare la „drepturi” cu „caracter civil” care pot fi invocate, cel puțin în mod întemeiat, care sunt recunoscute în dreptul intern, indiferent dacă sunt sau nu protejate suplimentar prin Convenție. Trebuie să fie vorba despre o „contestație” reală și întemeiată, care poate privi atât existența dreptului însuși, cât și domeniul de aplicare sau modalitățile de exercitare. În plus, rezultatul procedurii trebuie să fie în mod direct decisiv pentru dreptul în cauză, o legătură foarte slabă ori consecințe îndepărtate nefiind suficiente pentru ca art. 6 § 1 să fie aplicabil [*Micallef împotriva Maltei* (MC), nr. 17056/06, pct. 74, 15 octombrie 2009, și *Boulois împotriva Luxemburgului* (MC), nr. 37575/04, pct. 90, CEDO 2012].

39. În speță, procedura în litigiu privea contestarea de către reclamante a unei decizii a CSM prin care le erau aplicate sancțiuni în urma unei proceduri disciplinare. În ceea ce privește, mai întâi, existența unui „drept”, Curtea acceptă că procedurile în litigiu erau decisive pentru drepturile reclamantelor în măsura în care acestea ar fi putut conduce, dacă jurisdicțiile interne le-ar fi admis căile de atac, la anularea sancțiunilor disciplinare aplicate de către CSM.

40. În ceea ce privește caracterul „civil” al unui astfel de drept în sensul art. 6, Curtea reamintește că, potrivit jurisprudenței sale, litigiile care opun statul funcționarilor săi intră, în principiu, în sfera domeniului de aplicare a art. 6 cu condiția îndeplinirii a două condiții cumulative. În primul rând, dreptul intern al statului respectiv trebuie să fi exclus în mod expres dreptul de acces la o instanță pentru postul sau categoria de salariați în cauză. În al doilea rând, această derogare trebuie să aibă la bază motive obiective legate de interesul statului [*Vilho Eskelinen și alții Finlandei* (MC), nr. 63235/00, pct. 62, CEDO 2007-IV].

41. În speță, trebuie să se constate că prima dintre aceste condiții nu este îndeplinită. Dreptul intern prevede astfel posibilitatea ca persoanele care au un interes de a acționa să introducă recurs în fața Curții Supreme de Justiție pentru a contesta legalitatea deciziei CSM de a sancționa disciplinar un judecător (supra, pct. 23). Această posibilitate era aplicabilă în cazul reclamantelor, care au introdus efectiv o astfel de cale de atac în temeiul art. 168 din Legea nr. 21/85 din 30 iulie 1985. Prima condiție a testului *Vilho Eskelinen* nu este, prin urmare, îndeplinită și, în consecință, art. 6 își găsește aplicarea pe latura sa civilă (*Olujić împotriva Croației*, nr. 22330/05, pct. 31-45, 5 februarie 2009, și *Oleksandr Volkov împotriva Ucrainei*, nr. 21722/11, pct. 91, CEDO 2013).

42. Această dispoziție impune, în consecință, ca reclamantele să aibă acces la o instanță care se pronunță asupra contestației privind drepturile și obligațiile lor cu caracter civil cu respectarea garanțiilor art. 6 § 1. Curtea reamintește, cu toate acestea, că a concluziona în sensul aplicabilității art. 6 nu aduce atingere răspunsului la întrebarea cum anume garanțiile diferite conexe acestui articol, în special cu privire la întinderea controlului instanțelor naționale, trebuie să se aplice unui litigiu care, precum în speță, privește funcționarii (*Vilho Eskelinen și alții*, citată anterior, pct. 64).

b) Cu privire la aplicarea laturii penale a art. 6 § 1

43. Având în vedere aplicabilitatea laturii civile a art. 6 § 1 din Convenție, Curtea nu consideră necesară examinarea aplicării în speță a laturii penale a acestei dispoziții. Prin urmare, decide să nu examineze capetele de cerere întemeiate pe latura penală respectivă.

3. Concluzie

44. Curtea constată că acele capete de cerere întemeiate pe întinderea controlului exercitat de Curtea Supremă de Justiție, pe independența și imparțialitatea jurisdicțiilor nu sunt în mod vădit nefondate în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție și că nu prezintă, pe de altă parte, nici un alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, Curtea le declară admisibile.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele reclamantelor

45. Prima reclamantă susține că a dorit să demonstreze în fața Secției Contencios din Cadrul Curții Supreme de Justiție că aceasta condusesse un număr mai mare de ședințe pe care CSM nu le reținuse și că nu prelungise așteptarea în privința ședințelor care urmau a avea loc. Aceasta consideră că instanța supremă, pe baza principiului neamestecului în puterile discreționare ale administrației, a refuzat să reexamineze faptele stabilite de CSM în această privință. Prima reclamantă a susținut, în plus, că nimic din prezenta cauză nu reprezenta o reexaminare a deciziilor prin care administrației i se acorda o marjă largă de apreciere.

46. A doua reclamantă a subliniat că circumstanța potrivit căreia judecătorii Secției Contencios a Curții Supreme de Justiție intrau sub incidența puterilor în materie disciplinară ale CSM reprezenta o încălcare a dreptului la procedură echitabilă în sensul art. 6 § 1 din Convenție. Aceasta consideră că atribuirea de competențe unei secții *ad hoc* din cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru soluționarea recursului formulat de un judecător care contestă o sancțiune disciplinară cu caracter administrativ, încalcă principiul imparțialității obiective în sensul art. 6 § 1 din Convenție.

2. Versiunea Guvernului

47. Guvernul susține, în ceea ce privește întinderea puterilor Secției Contencios din cadrul Curții Supreme de Justiție, că nu este de datoria instanței supreme să aducă atingere puterilor discreționare ale administrației. Astfel cum Curtea Supremă de Justiție s-a pronunțat în hotărârea din 15 decembrie 2011, în domeniul de activitate a CSM, instanța nu poate să controleze puterea discreționară a acestui organ disciplinar. În plus, Curtea Supremă de Justiție nu reexaminează probele: aceasta se limitează să controleze caracterul lor suficient pentru a justifica concluziile la care a ajuns Consiliul Superior al Magistraturii, respectiv, caracterul rezonabil al hotărârii pronunțate cu privire la stabilirea faptelor (hotărârea Curții Supreme de Justiție din 21 martie 2013).

3. Motivarea Curții

a) Cu privire la cererea nr. 9023/13

48. Având în vedere capătul de cerere formulat de prima reclamantă, dreptul intern prevede în speță posibilitatea de a obține, pe calea acțiunii în anulare, controlul judecătoresc al legalității unei decizii a CSM prin care se aplică o sancțiune disciplinară unui judecător. Curtea trebuie așadar să verifice dacă procedura la care prima reclamantă a avut acces respectă cerințele art. 6 din Convenție.

49. Mai întâi, Curtea reamintește că nu are sarcina de a se substitui instanțelor interne. Le revine, în primul rând, autorităților naționale, în special instanțelor, sarcina de a interpreta legislația internă [a se vedea, printre altele, *Nejdet Şahin şi Perihan Şahin împotriva Turciei* (MC), nr. 13279/05, pct. 49, 20 octombrie 2011]. Curtea nu este o instanță de apel pentru instanțele naționale și nu este de competența sa să se pronunțe cu privire la erorile de fapt sau de drept pretins comise de aceste instanțe, cu excepția cazului în care acestea ar putea aduce atingere drepturilor și libertăților protejate de Convenție [a se vedea, printre multe altele, *García Ruiz împotriva Spaniei* (MC), nr. 30544/96, pct. 28, CEDO 1999-I]. De asemenea, în această privință, Curtea nu are, în principiu, obligația de a compara diversele hotărâri pronunțate, chiar și în litigiile care la prima vedere par similare sau conexe, de către instanțe a căror independență trebuie să o respecte (*Nejdet Şahin şi Perihan Şahin*, citată anterior, pct. 50). Prin urmare, în prezenta speță, nu este de competența Curții, în contextul art. 6, să cerceteze dacă decizia CSM de a sancționa prima reclamantă era legală în dreptul intern. Sarcina Curții va consta în a verifica dacă reclamanta a avut acces la o instanță care îndeplinește cerințele art. 6 și, mai exact, dacă un control jurisdicțional de o întindere corespunzătoare a fost realizat de Curtea Supremă de Justiție.

50. Pentru îndeplinirea cerințelor art. 6 § 1, „instanța” prevăzută de această dispoziție trebuie să aibă competența de a examina toate problemele de fapt și de drept relevante pentru litigiul cu care este sesizată (*Terra Woningen B.V. împotriva Țărilor de Jos*, 17 decembrie 1996, pct. 52, *Culegere de hotărâri și decizii* 1996-VI, *Chevrol împotriva Franței*, nr. 49636/99, pct. 77, CEDO 2003-III, și *I.D. împotriva Bulgariei*, nr. 43578/98, pct. 45, 28 aprilie 2005). Art. 6 impune, pe de altă parte, ca instanțele interne să indice în mod suficient motivele pe care se întemeiază. Fără a impune formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument al reclamantei, această obligație presupune ca partea vătămată să se poată aștepta la un răspuns specific și explicit la motivele decisive pentru soluționarea procedurii în cauză (a se vedea, printre altele, *Ruiz Torija împotriva Spaniei*, 9 decembrie 1994, pct. 29-30, seria A nr. 303-A).

51. În prezenta speță, Curtea Supremă de Justiție are competența de a controla legalitatea deciziei în litigiu prin care CSM a aplicat o amendă primei reclamante. În cadrul controlului legalității, aceasta putea controla validitatea probelor, caracterul suficient și coerența stabilirii faptelor, precum și caracterul rezonabil și proporțional al deciziei de sancționare. Instanța supremă putea astfel să anuleze decizia pentru mai multe motive de nelegalitate legate de cerințele de procedură sau de fond

prevăzute de lege și să trimită dosarul CSM pentru a se pronunța din nou în conformitate cu directivele pe care Curtea Supremă de Justiție ar fi putut să le formuleze în privința neregularităților eventual contestate. În dreptul portughez, Curtea Supremă de Justiție nu are competența de a realiza o reexaminare a stabilirii faptelor de către CSM. În special, Curtea Supremă de Justiție nu putea nici să revadă sancțiunea aplicată, ci doar să decidă dacă aceasta era adecvată în raport cu încălcarea respectivă și dacă aceasta era disproporționată în ceea ce o privește (supra, pct. 13, 17 și 25).

52. Așadar, trebuie ca prezentei cauze să îi fie găsite conexiuni cu situații în care instanțele naționale nu erau în măsură sau refuzaseră să examineze o problemă fundamentală a litigiului întrucât s-au considerat obligate de constatările de fapt sau de drept ale autorităților administrative și nu au putut realiza o examinare independentă a acestor chestiuni [*Terra Woningen B.V.*, citată anterior, pct. 46 și 50-55, *Obermeier împotriva Austriei*, 28 iunie 1990, pct. 66-70, seria A nr. 179, *Tsfayo împotriva Regatului Unit*, nr. 60860/00, pct. 48, 14 noiembrie 2006, *Chevol*, citată anterior, pct. 78, *I.D. împotriva Bulgariei*, citată anterior, pct. 50-55, *Capital Bank AD împotriva Bulgariei*, nr. 49429/99, pct. 99-108, CEDO 2005-XII (extrase), și *Fazliyski împotriva Bulgariei*, nr. 40908/05, pct. 59, 16 aprilie 2013].

53. În speță, se ridică întrebarea dacă un control de o întindere corespunzătoare în privința puterii în materie disciplinară a CSM a fost realizat de Curtea Supremă de Justiție. Prima reclamantă contestă faptele astfel cum au fost stabilite de CSM. Aceasta afirmă că a avut o productivitate superioară celei reținute de organul disciplinar (supra, pct. 12). Este vorba despre o chestiune de fapt esențială pentru finalizarea procedurii disciplinare îndreptate împotriva sa. Având în vedere jurisprudența uniformă a Secției Contencios din cadrul Curții Supreme de Justiție (supra, pct. 13), prima reclamantă nu a avut niciodată posibilitatea ca instanța supremă să reexamineze acest fapt decisiv (*Tsfayo*, citată anterior, pct. 48). Din acest motiv, Curtea observă că Curtea Supremă de Justiție s-a limitat la un simplu control al legalității din perspectiva stabilirii faptelor (a se vedea, a contrario, *A. Menarini Diagnostics S.r.l. împotriva Italiei*, nr. 43509/08, pct. 64, 27 septembrie 2011). Având în vedere modul în care Curtea Supremă de Justiție și-a fundamentat decizia în cauza primei reclamante, precum și obiectul litigiului, rezultă că aceasta nu a examinat în mod corespunzător un argument important prezentat de persoana în cauză (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Oleksandr Volkov*, citată anterior, pct. 127).

54. În ceea ce privește controlul în materie de drept, Curtea observă că, în opinia Curții Supreme de Justiție, atribuțiile CSM nu intră în sfera controlului instanței atunci când [organul disciplinar] se pronunță asupra unei conduite pretins incompatibile cu îndatorirea de diligență a unui magistrat. Aceasta observă că instanța de recurs controlează, pe baza unei legalități în sens larg, respectarea art. 266 alin. (2) din Constituție, conform căruia administrația trebuie să își exercite atribuțiile cu respectarea, printre altele, a principiului interdicției privind excesul (supra, pct. 25). Curtea concluzionează că Curtea Supremă de Justiție are o concepție restrictivă asupra întinderii propriilor puteri de control în privința activității disciplinare a Consiliului Superior al Magistraturii.

55. Practica judiciară existentă în acest domeniu este revelatoare și, pe de altă parte, comună celor două reclamante (supra, pct. 13, 17 și 25). Considerentele precedente demonstrează așadar că sunt limitate consecințele juridice care decurg din controlul realizat de Curtea Supremă de Justiție în privința acestor chestiuni și că nu fac altceva decât să consolideze îndoielele Curții în privința capacității acestora de a soluționa problema într-o manieră eficientă și de a realiza un control corespunzător al cauzei (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Oleksandr Volkov*, citată anterior, pct. 126).

56. Prin urmare, Curtea consideră că controlul realizat de Curtea Supremă de Justiție în cauza primei reclamante nu a fost suficient. Prin urmare, a fost încălcat art. 6 din Convenție ca urmare a unui control cu o întindere insuficientă realizat de Curtea Supremă de Justiție.

b) Cu privire la cererea nr. 78077/13

57. În ceea ce privește capătul de cerere formulat de a doua reclamantă și întemeiat pe lipsa de independență și de imparțialitate a Curții Supreme de Justiție, Curtea consideră că trebuie să fie examinat din perspectiva mai generală a întinderii controlului realizat de această instanță în privința atribuțiilor în materie disciplinară a CSM. Curtea a hotărât deja că acel control realizat de Curtea Supremă de Justiție era insuficient în cazul primei reclamante (supra, pct. 48-56). O astfel de concluzie se impune, de asemenea, în speță. Astfel, Curtea observă că practica constând în a considera că atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii nu intră în competența instanței judecătorești cu competențe de control atunci când organul administrativ disciplinar se pronunță asupra conduitei pretins incompatibile cu îndatorirea de diligență a unui magistrat este solid ancorată în jurisprudența instanței supreme (supra, pct. 25). Din acest motiv și în absența altor elemente care

puteau conduce la o concluzie diferită, Curtea apreciază că acel control realizat de Curtea Supremă de Justiție în cauza celei de a doua reclamante nu a fost suficient.

58. Prin urmare, a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție ca urmare a unui control cu o întindere insuficientă realizat de Curtea Supremă de Justiție.

III. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

59. Conform art. 41 din Convenție:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

60. Prima reclamantă pretinde 10 000 euro (EUR) cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral suferit. Aceasta pretinde 2 618 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material suferit ca urmare a amenzii care i-a fost aplicată.

61. A doua reclamantă pretinde o sumă nedeterminată cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral suferit. Aceasta pretinde o sumă nedeterminată cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material suferit ca urmare a amenzii care i-a fost aplicată.

62. Guvernul contestă aceste pretenții. În opinia sa, suma pretinsă de prima reclamantă cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral este exagerată și, în ceea ce privește prejudiciul material care ar fi fost suferit de reclamante, subliniază că nu există nicio legătură între eventuala nerespectare a regulilor unui proces echitabil și sancționarea acestora prin obligarea la plata unei amenzi civile.

63. Curtea nu identifică nicio legătură de cauzalitate între încălcările constatate și prejudiciul material pretins de reclamante și respinge cererile acestora. În schimb, aceasta consideră că trebuie să i se acorde fiecăreia dintre reclamante suma de 7 800 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral suferit.

B. Cheltuieli de judecată

64. De asemenea, prima reclamantă solicită 255 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața instanțelor interne și o sumă nedeterminată pentru cele efectuate în fața Curții. A doua reclamantă solicită suma de 6 407 EUR reprezentând onorariul avocatului său și suma de 3 876 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața Curții Supreme de Justiție și a Tribunalului Constituțional.

65. Guvernul contestă cererea celei de a doua reclamante. În ceea ce privește cheltuielile de judecată și onorariile, nu identifică nici un temei pentru cererea de despăgubire, subliniind că a doua reclamantă confundă obiectul procedurii interne cu cel al cererii în fața Curții.

66. Curtea reamintește că, pentru a avea dreptul la rambursarea cheltuielilor de judecată în temeiul art. 41 din Convenție, partea vătămată trebuie să fi dovedit caracterul real și necesar al acestora. În special, art. 60 § 2 din Regulament prevede că orice pretenție prezentată în temeiul art. 41 din Convenție trebuie să fie exprimată în cifre, divizată pe rubrici și însoțită de documentele justificative necesare, în caz contrar Curtea poate respinge cererea, în tot sau în parte. De altfel, cheltuielile de judecată nu sunt recuperabile decât în măsura în care acestea se raportează la încălcarea constatată [*Vistiņš și Perepjolkins împotriva Letoniei* (reparație echitabilă) (MC), nr. 71243/01, pct. 50, CEDO 2014].

67. În ceea ce privește cererea având ca obiect cheltuielile primei reclamante, dat fiind că nu s-a stabilit caracterul real al acestora, Curtea consideră că nu trebuie să fie rambursate.

68. Pe de altă parte, având în vedere elementele de care dispune și criteriile sus-menționate, Curtea decide să acorde celei de a doua reclamante 5 876 EUR pentru toate cheltuielile de procedură, quantum care va fi completat cu orice sumă datorată eventual cu titlu de impozit.

C. Dobânzi moratorii

69. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

Pentru aceste motive,
CURTEA:

1. Hotărăște, în unanimitate, să conexeze cererile;
2. Declară, în unanimitate, cererile admisibile;
3. Declară, în unanimitate, că a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție ca urmare a insuficienței controlului realizat de Secția Contencios din cadrul Curții Supreme de Justiție în procedurile disciplinare îndreptate împotriva reclamantelor;
4. Hotărăște, în unanimitate,
 - a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantelor, în termen de trei luni de la data rămânerei definitive a prezentei hotărâri, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, următoarele sume:
 - i) 7 800 EUR (șapte mii opt sute de euro) fiecăreia dintre reclamante, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral;
 - ii) 5 876 EUR (cinci mii opt sute șaptezeci și șase de euro) celei de a doua reclamante, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru cheltuielile de procedură;
 - b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
5. Respinge, cu șase voturi la unu, cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 21 iunie 2016, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulament.

András Sajó
Președinte,

Marialena Tsirli
Grefier

În conformitate cu art. 45 § 2 din Convenție și cu art. 74 § 2 din Regulament, este anexat la prezenta hotărâre un rezumat al opiniei separate a judecătorului Kûris.

A.S.
M.T.

OPINIA PARȚIAL SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI KURIS
(Traducere)

Am votat împotriva punctului 5 din dispozitiv. Motivele pentru care am adoptat o poziție în dezacord cu cea a majorității sunt, *mutatis mutandis*, similare celor pe care le-am expus în opinia mea parțial separată anexată hotărârii pronunțate în cauza *Ramos Nunes de Carvalho e Sá împotriva Portugaliei*, nr. 55391/13, 57728/13 și 74041/13, 21 iunie 2016.